

V sivi davnini so ljudje mislili, da prihajajo nežni zvoki z neba od tam, kjer naj bi prebivale sirene. Njihovo čarobno petje naj bi se zlivalo v omamno melodijo. V ta nebesni orkester je človeška domišljija namestila eno prvih godal, liro. Ta glasbeni inštrument naj bi izumil Hermes, povsod prisoten olimpski bog, božji sel s krilatimi sandalamii, pokrovitelj trgovine, čuvaj potnikov, pastirjev in čred, bog premetenosti in kraje, govorništva, gimnastike, glasbe in poezije.

Zgodba o Orfeju in Evridiki

Hermes je bil Zevsov sin. Rodil se je v Arkadiji. V neki gorski votlini je živel skupaj s svojo materjo, nimfo Majo – Plejado. Čim je shodil, je že pokukal iz votline. Pred vhodom je zagledal želvo. Takoj jo je ujel in takoj nato ubil. Preko njenega oklepa je napel želvine žile, ki so delovale kot strune. Tako naj bi izdelal prvo liro.

Hermes je umirjeno igral na svojo liro. Iz nje je izvabljal nenavadno lepe zvoke, ki so povsem očarali boga glasbe Apolona.

Pripovedujejo pa tudi, da se je z igranjem na liro posebno proslavil veliki pevec Orfej. Liro naj bi mu podaril Apolon, ki jo je dobil od Hermesa. Ob spremljavi lire je Orfej pel tako očarljivo lepo, da so oživela drevesa in kamni. Vse živo in mrtvo ga je zamaknjeno poslušalo. Njegovo čudovito lepo petje je omehčalo celo kamnito srce brezsrčnega in temačnega Hada, vladarja podzemskega kraljestva.

Zgodilo se je, da je zaradi kačjega pika umrla nimfa Evridika, prelepa in nad vse ljubljena Orfejeva žena. Orfej je silno žaloval. Uteho je iskal v glasbi. Ni in ni se mogel sprijazniti z mislijo, da je njegova žena mrtva. In odločil se je za nekaj nemogočega.

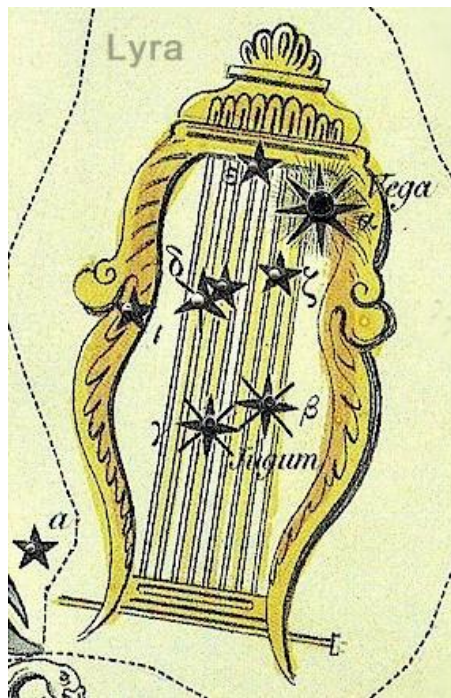
S svojo liro se je odpravil v prepovedano podzemlje – temni svet mrtvih v upanju, da bo tam našel Evridiko in jo pripeljal nazaj na zemljo.

Prišel je do podzemne reke Stiks. Z milozvočnim brenkanjem in petjem je privabil brodnika Harona. Pregovoril ga je, da ga je prepeljal čez reko Stiks, preko katere še ni prepeljal nobenega živega človeka na oni svet. Tako je prišel do boga podzemskega kraljestva Hada. S svojo milozvočno in do srca segajočo glasbo je na enak način izprosil tudi Hada, da mu je vrnil Evridiko. Had je res dovolil Evridiki, da lahko sledi Orfeju nazaj na zemljo, vendar pod enim pogojem. Orfej se ne sme obrnil nazaj in se ozreti na Evridiko, če mu sledi, vse dotlej, dokler ne prideta na zunanji svetli sončni svet.

Orfej in Evridika sta se odpravil na gornji svet. Vse je bilo v redu. Toda tik pred tem, ko bi oba dosegla dnevno svetlobo, se Orfej ni mogel več upirati skušnjavi. Ni mogel več zdržati in je pogledal nazaj, če mu Evridika še sledi. Le za hipec se je ozrl in izgubil jo je za vedno.

Od tega časa se je Orfej še bolj pogreznil v žalost. Nobena ženska ga ni več zanimala. To pa ženskam ni bilo všeč. Zato so ga nekoč, ko je spet igral na liro in prav žalostno pel, napadle in ubile. Mrtvega Orfeja so skupaj z zlato liro vrgle v reko, ki jih je odplavila v morje. Še celo tam so odmevali zvoki prekrasnih Orfejevih pesmi.

Pozneje so milozvočno Orfejevo liro bogovi odnesli na nebo in jo spremenili v ozvezdje. Tam naj ostane kot večni spomin na Orfeja in njegovo veliko ljubezen do Evridike.

Ozvezdje Lira (Lyra), pri nas zvečer vidno od aprila do decembra. Najsvetlejša zvezda je Vega – Alfa Lire (arabsko ime in ne ime našega matematika Vega). V poletnih mesecih je prevladujoča zvezda na nebu nad našo glavo. Rimljani so to ozvezdje imenovali tudi Harfa.